MALTA

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tas-26 ta' Marzu, 2010

Appell Civili Numru. 1764/1993/1

George Borg f'ismu proprju u bhala Mandatarju tal-assenti John Emanuel Micallef u Marianne Micallef u Carmen Borg

v.

Emanuel Portelli u Rita Portelli

Il-Qorti:

Rat l-att tac-citazzjoni li pprezentaw l-atturi fis-17 ta' Dicembru 1993 li taqra hekk:

“Peress illi bi skrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 redatta mill-Avukat Dottor Tonio Farrugia l-intimat obbliga ruhu illi fil-kaz li l-kawza quddiem l-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fl-ismijiet "Emanuel Portelli v. John Debono" dwar ir-rexissjoni tal-kuntratti rigwardanti *plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet tax-Xkora, Main Street, Mosta tintilef minn Emanuel Portelli u ghalhekk dawn il-*plots* jibqghu fuq ismu allura kellu jsir konvenju ta' bejgh bejn ir-rikorrenti u l-intimat tal-*plots* fuq imsemmija u dan bil-prezz ta' sebat elef Llira Maltin (Lm7,000) u dan kif jirrizulta mill-iskrittura hawn annessa u immarkata bhala dokument "A";

“Peress illi l-kawza citazzjoni numru 111/87 (F) fl-ismijiet "Emanuel Portelli v. John Debono" giet deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fis-16 ta' April 1991, u cioe` l-imsemmi Portelli baqa' proprjetarju tal-*plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet tax-Xkora, Main Street, Mosta;

“Peress illi a tenur tal-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 redatta mill-Avukat Dottor Tonio Farrugia hawn annessa u mmarkata bhala dokument "A" obbliga ruhu li jidhol f'konvenju ghat-trasferiment tal-imsemmija *plots* lill-atturi;

“Peress illi minkejja li huwa gie interpellat diversi drabi biex jonora l-obbligi minnu assunti a tenur tal-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 huwa xorta baqa' inadempjenti u dan minkejja li gie interpellat b'ittra ufficjali tal-10 ta' Novembru 1993;

“Peress illi l-atturi hasbu li l-konvenuti ser jipprova jeludi l-obbligi minnhom assunti bl-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 u seta' jbiegh u jittrasferixxi u/jew icedi l-*plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet Tax-Xkora, Main Street, Mosta lil terzi persuni ghad-dannu u bi frodi tad-drittijiet tal-atturi huma hargu Mandat ta' Inibizzjoni numru 4959/93 degretat finalment minn din l-Onorabbli Qorti fil-15 ta' Dicembru 1993;

“Peress illi l-atturi ghandhom interess illi jidhlu f'konvenju mal-konvenuti a tenur tal-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 redatta mill-avukat Dottor Tonio Farrugia taht il-pattijiet u kundizzjonijiet kollha hemm elenkati;

"Ighid il-konvenuti ghar-ragunijiet premessi u prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna ghaliex din il-Qorti m'ghandiex:

"(1) tiddikjara u tiddeciedi illi l-konvenuti huma obbligati jidhru fuq konvenju ghat-trasferiment ta' *plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet Tax-Xkora, Main Street, Mosta taht dawk il-pattijiet u kundizzjonijiet skond skrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 hawn annessa u mmarkata bhala Dokument "A";

"(2) tiffissa jum, hin u lok meta l-konvenju ghat-trasferiment tal-*plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet Tax-Xkora, Main Street, Mosta ghandu jsir u dan a tenur tal-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 redatta mill-avukat Dottor Tonio Farrugia;

"(3) tinnomina Nutar Pubbliku biex jirredigi konvenju ghat-trasferiment ta' *plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet Tax-Xkora, Main Street, Mosta, skond skrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 hawn annessa u mmarkata dokument "A";

"(4) tinnomina kuraturi biex jirraprezentaw l-eventwali kontumacja fuq il-konvenju li ghandu jigi redatt min-Nutar Pubbliku skond l-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 kif ukoll ghall-eventwali kontumacja fuq il-publikazzjoni tal-att finali ghat-trasferiment finali ta' *plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet Tax-Xkora, Main Street, Mosta;

"Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra ufficjali tal-10 ta' Novembru 1993, tal-Mandat ta' Inibizzjoni numru 4959/93 u bl-ingunzjoni tal-konvenuti ghas-subizzjoni;"

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti (fol. 10) li in forza taghha ecepew illi:

"1. Illi preliminarjament George Borg irid jaghmel il-prova tal-mandat tieghu bhala mandatarju tal-assenti John Emmanuel Micallef u Marian Micallef; l-eccipjenti jirriservaw illi jeccepixxu ulterjorment dwar dan;

"2. Illi fil-fatt il-kawza "Emanuel Portelli v. John Debono" ma intilfitx minn Emanuel Portelli: ghalhekk ma avveratx ruhha l-kondizzjoni sospensiva biex tigi in ezistenza l-obbligazzjoni;

"3. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni attrici hija perenta ghaliex messha giet istitwita *se mai* fi zmien tlett xhur minn meta giet terminata l-kawza;"

Rat is-sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta' Novembru 2007, li in forza taghha ddecidiet il-kawza:

"......billi fl-ewwel lok tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti u billi fit-tieni lok tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenuti u konsegwentement tichad it-talbiet kollha attrici. In vista ta' dan mhux il-kaz li tigi ezaminat it-tielet eccezzjoni tal-konvenuti;

"In vista tan-natura specjali tal-kaz l-ispejjez jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet."

Dik il-Qorti tat is-sentenza taghha wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

"Fic-citazzjoni l-atturi, cioe` George Borg, Carmen Borg u l-assenti John Emanuel Micallef u Marian Micallef, jaghmlu referenza ghal skrittura tat-28 ta' Ottubru 1987, redatta mill-Avukat Dottor Tonio Farrugia (document 'A'), li biha l-konvenut Emanuel Portelli obbliga ruhu li fil-kaz li l-kawza, quddiem l-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fl-ismijiet "Emanuel Portelli v. John Debono" dwar ir-rexissjoni tal-kuntratti rigwardanti *plots* 53, 54, 55, 56 mill-artijiet tax-Xkora, Main Street, Mosta, tintilef mill-istess konvenut u ghalhekk l-imsemmija zewg *plots* jibqghu fuq ismu, allura kellu jsir konvenju ta' bejgh bejn l-atturi u l-konvenut tal-istess *plots* u dan bil-prezz ta' sebat elef Lira Maltin (Lm7000);

"L-atturi jkomplu jippremettu li l-imsemmija kawza (citazzjoni numru 111/87F) giet deciza mill-Qorti

kompetenti fis-16 ta' April 1991, u bhala konsegwenza l-konvenut Portelli baqa' l-proprjetarju tal-imsemmija *plots*. L-atturi jsostnu li skond l-imsemmija skrittura l-konvenut obbliga ruhu li jidhol f'konvenju ghat-trasferiment tal-imsemmija *plots* lill-atturi;

“Il-konvenut, pero`, qed jirrifjuta li jaghmel dan u ghalhekk l-atturi qed jitolbu li jigi dikjarat li l-konvenuti huma obbligati jidhru fuq konvenju ghat-trasferiment tal-imsemmija *plots* u dan taht dawk il-pattijiet u kundizzjonijiet kontenuti fl-iskrittura in kwistjoni. L-atturi qed jitolbu wkoll li jigi ffissat il-jum, hin u lok meta dan il-konvenju ghandu jsir u li jigi nominat Nutar Pubbliku biex jirredigi l-istess konvenju u li jigu nominati kuraturi biex jirraprezentaw l-eventwali kontumaci fuq l-istess konvenju u fuq l-att finali ta’ bejgh;

“Il-konvenuti da parti taghhom fl-ewwel lok qed jecepixxu li l-attur George Borg ghandu jipprova il-mandat tieghu ghar-rigward tal-assenti John Emmanuel Micallef u Marian Micallef. Fit-tieni lok jecepixxu li l-kawza “Emanuel Portelli v. John Debono” ma intilfitx mill-konvenut u ghalhekk ma avveratx ruhha l-kundizzjoni sospensiva biex tigi in ezistenza l-obbligazzjoni u fit-tielet lok li l-azzjoni attrici hi perenta ghaliex messha giet istitwita fi zmien tlett xhur minn meta giet terminata l-imsemmija l-kawza;

“Dwar dawn l-eccezzjonijiet ghandu jinghad mill-ewwel li jirrizulta sufficjentement pruvat li l-attur George Borg kien debitament awtorizzat mill-atturi l-ohra konjugi Micallef sabiex jibda dawn il-proceduri. L-istess konjugi Micallef iffirmaw prokura bil-miktub a favur tal-istess attur. Ghalhekk l-imsemmija l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti ghandha tigi rigettata;

“Principalment il-kwistjoni li trid tigi deciza tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-imsemmija skrittura tat-28 ta’ Ottubru 1987. B’din l-iskrittura, li giet iffirmata mill-partijiet, il-konvenut Emanuel Portelli obbliga ruhu illi fil-kaz li l-kawza fl-ismijiet "Emanuel Portelli v. John Debono", liema kawza dak iz-zmien kienet pendenti quddiem il-Qorti tal-Kummerc, tintilef mill-istess konvenut Emanuel Portelli,

allura kellu isir konvenju bejn il-partijiet li bih l-istess konvenut Emanuel Portelli kellu jbiegh u jittrasferixxi lill-atturi il-*plots* markati bin-numri 53, 54, 55 u 56 mill-artijiet Ta' Xkora l-Mosta u dan bil-prezz u bil-kundizzjonijiet kif kontenuti fl-istess skrittura. L-imsemmija kawza, li kienet bejn il-konvenut odjern Portelli (bhala attur) u terzi, kienet tittratta dwar ir-rexissjoni tal-kuntratt rigwardanti x-xiri da parti tal-istess Portelli tal-imsemmija *plots*. L-iskrittura kienet tipprospetta li l-konvenut odjern Portelli jitlef l-imsemmija kawza u b'hekk l-istess *plots* jibqghu proprjeta` tal-istess konvenut Portelli;

"Fic-citazzjoni, l-atturi jippremettu li l-imsemmija kawza pendenti quddiem il-Qorti tal-Kummerc giet deciza fis-16 ta' April 1991 u jippremettu wkoll li bhala konsegwenza ta' din is-sentenza il-*plots* in kwistjoni baqghu tal-istess konvenut odjern Portelli. In effett ma jirrizultax li l-imsemmija kawza giet deciza fid-data indikata;

"Li jirrizulta hu li fl-imsemmija data tas-16 ta' April 1991 il-Qorti kompetenti kkancellat il-kawza minn fuq il-lista tal-kawzi skond il-ligi. Peress li l-kawza in kwistjoni kienet giet proposta mill-konvenut odjern Portelli, li kien qed jitlob ir-rexxissjoni tal-kuntratti rigwradanti ix-xiri da parti tieghu tal-imsemmija *plots*, wara l-kancellament tal-kawza l-istess *plots* baqghu tal-konvenut Portelli;

"Jigi rilevat li jirrizulta li l-process relattiv ghall-imsemmija kawza ntilef u qatt ma nstab. Jidher ukoll li l-partijiet fl-istess kawza, ghalhekk inkluz ukoll il-konvenut odjern, ittansigew il-kawza u ftehmu bil-miktub dwar l-ispejjez u ftehmu wkoll li l-istess konvenut odjern kellu jcedi l-kawza. Peress li l-konvenut odjern baqa ma cedix il-kawza il-Qorti kkancellat l-istess kawza minn fuq il-listi taghha;

"L-atturi, f'din il-kawza, qed jippretendu li la darba il-*plots* in kwistjoni baqghu tal-konvenut Portelli, konsegwentement l-istess konvenut hu obbligat, skond l-imsemmija skrittura, li jbiegh il-*plots* lill-atturi. Da parti taghhom il-konvenuti qed isostnu li la darba il-konvenut Portelli ma tilifx il-kawza in kwistjoni, konsegwentement

m’hemmx obbligu li jsir il-konvenju u t-trasferiment in kwistjoni;

“In vista tac-cirkostanzi kollha partikolari tal-kaz u in vista tad-dicitura uzata fl-imsemmija skrittura jirrizulta li la darba ma avveratx ruhha l-kundizzjoni prospettata fl-istess skrittura u cioe` l-kawza in kwistjoni tintilef mill-konvenut odjern, konsegwentement l-istess konvenut odjern mhux tenut li joqghod ghall-obbligazzjoni naxxenti mill-istess skrittura;

“Minn ezami akkurat tal-iskrittura in kwistjoni jirrizulta b’mod car li kienet l-intenzjoni tal-partijiet li jikkreaw obbligazzjoni taht kndizzjoni sospensiva. Ghalhekk l-obbligazzjoni kienet tigi fis-sehh jekk tavvera ruhha l-kundizzjoni. Jidher car ukoll li l-kundizzjoni sospensiva kienet li l-konvenut odjern jitlef il-kawza in kwistjoni. Peress li l-istess konvenut odjern ma tilifx il-kawza allura m’hemmx obbligu li jsir it-trasferiment indikat fl-iskrittura. It-termini uzati fl-iskrittura jindikaw li l-partijiet riedu jaghmlu referenza ghal xi possibilita` li setghet tigri jew ma tigrix. Il-kwistjoni jekk il-konvenut jibqghax sid ma timplikax din il-possibilita` stante li huwa dejjem kien u baqa sid. Inoltre huwa kien l-attur fil-kawza in kwistjoni u jekk ried seta’ facilment biegh il-*plots* in kwistjoni lill-atturi minghajr il-bzonn li ssir l-iskrittura in kwstjoni. Kull ma kien hemm bzonn kien li l-konvenut odjern icedi l-kawza in kwistjoni;

“Il-kliem “fil-kaz li l-kawza….tintilef” jimplikaw li t-talba tal-konvenut odjern, kif formulata fic-citazzjoni relattiva, tigi michuda u jimplikaw ukoll li jkun hemm sentenza f’dan is-sens;

“Hi f’postha s-sottomissjoni tal-konvenuti, kif indikata fin-nota ta sottomissjoni taghhom, li l-kliem li “kawza tintilef” ma jfissrux li l-kawza ma tintrebahx. Inoltre li kawza ma tintrebahx tinkludi diversi possibilitajiet, fosthom li l-kawza tigi ceduta jew tigi kancellata mill-Qorti. Hu ovvju li l-kancellament tal-kawza mhux ekwivalenti ghal decizjoni fil-mertu u hu zgur li kancellament ma jfissirx li hemm ir-*res judicata* bejn il-partijiet;

“Meta xehed f’dawn il-proceduri l-Avukat Dr. Tonio Farrugia, li rrediga l-iskrittura, innota li ma hemm xejn fl-iskrittura rigward x’kellu jigri jekk il-kawza tigi ceduta jew kancellata. Skond dan ix-xhud l-istess iskrittura hi cara, fis-sens li kellu jsir konvenju f’kaz li tintilef il-kawza biss u ma kienx hemm konsidrata l-ipotezi, li fil-fatt avverat ruhha, li l-kawza tigi kancellata. Ix-xhud ikkonferma li huwa nizzel fl-iskrittura dak li riedu l-partijiet dak il-hin;

“In vista ta’ dak kollu li gie premess l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti ghandha tigi rigettata, filwaqt li t-tieni eccezzjoni fil-meritu tal-konvenuti ghandha tigi akkolta u b’hekk it-talbiet kollha attrici ghandhom jigu michuda. Konsegwentement mhux il-kaz li tigi ezaminata t-tielet eccezzjoni tal-konvenuti dwar li l-azzjoni attrici hi perenta;”

Rat ir-rikors tal-appell tal-atturi ppresentat fil-5 ta’ Dicembru 2007 li in forza tieghu, ghar-ragunijiet minnhom premessi, talbu li din il-Qorti:

“......joghgobha tirrevoka s-sentenza tas-sentenza tas-16 ta’ Novembru 2007, fl-ismijiet premessi, b’dan illi waqt li fl-ewwel lok tikkonfermaha billi tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti appellati, fit-tieni lok tirrevokaha in kwantu li laqghat it-tieni eccezzjoni u konsegwentement, tilqa’ t-talbiet kollha attrici u tichad kull eccezzjoni tal-konvenuti bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-konvenuti appellati.”

Rat ir-risposta tal-konvenuti tal-4 ta’ Frar 2008 li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi ssottomettu illi:

“......s-sentenza appellata ghandha tigi konfermata bl-ispejjez taz-zewg istanzi eskluza dik il-parti tal-ewwel istanza fejn il-Qorti zammet l-ispejjez minghajr taxxa, u li minnha qed isir kontestwalment Appell Incidentali.”

Rat l-appell incidentali mressaq mill-konvenuti li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi, talbu li din il-Qorti:

"......joghgobha tirriforma s-sentenza appellata fl-ismijiet Cit. Nru. 1764/93 GC **George Borg f'ismu proprju u bhala Mandatarju tal-assenti John Emanuel Micallef u Marianne Micallef u Carmen Borg v. Emanuel Portelli u Rita Portelli**, deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta' Novembru 2007 billi tikkonferma s-sentenza appellata fil-mertu fit-totalita` taghha salv li tvarja il-kap tal-ispejjez billi tipprovdi u tordna u tiddeciedi dwar il-kap tal-ispejjez fis-sens illi l-ispejjez gudizzjarju taz-zewg istanzi tal-partijiet kollha jkunu a karigu tal-atturi appellanti."

Rat ir-risposta tal-atturi (fol. 218) ghall-appell incidentali tal-konvenuti li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi, ddikjaraw li f'kaz li l-appell principali taghhom ma jigix milqugh, l-ispejjez ghandhom jibqghu bla taxxa kif deciz mill-ewwel Qorti;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet fl-udjenza tal-15 ta' Dicembru 2009 u 19 ta' Jannar 2010;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkunsidrat:

Illi din hi kawza li tikkoncerna interpretazzjoni ta' fethim li ffirmaw il-partijiet fit-28 ta' Novembru 1987, redatt mill-Avukat Dottor Tonio Farrugia. Il-fatti li waslu ghal din il-kawza huma s-segwenti. Il-konvenut Emanuel Portelli xtara minghand certu John Debono *plots* f'Ta' Xkora, Main Street, Mosta bil-hsieb li fuq dawn il-*plots* jibni d-dar tar-residenza tieghu biex joqghod fiha wara li jizzewweg.

Gara pero`, li f'nofs dawn il-*plots* kien hemm arblu kbir li kien igorr *cables* tal-*high tension* u ghalhekk l-awtorita` kompetenti ma tatx permess ghall-izvilupp tal-istess *plots*.

Emanuel Portelli hass li gie ingannat minn John Debono u fetahlu kawza (Citazzjoni Numru 111/87) li fiha talab ir-rexxissjoni tal-kuntratt ta' bejgh u r-radd lura tal-prezz li hallas u l-ispejjez minnu inkorsi.

Fil-mori ta’ dik il-kawza, tfaccaw l-atturi odjerni li urew l-interess li jixtru l-istess *plots* kif inhuma, cioe`, bil-problema ta’ nuqqas ta’ permess ghall-izvilupp. Ghalhekk, sar il-ftehim tat-28 ta’ Novembru 1987, li in forza tieghu l-konvenut Emanuel Portelli obbliga ruhu li jekk jitlef il-kawza li kien fetah kontra John Debono, u ghalhekk il-*plots* jibqghu tieghu, jidhol f’konvenju mal-atturi biex ibieghlhom l-istess *plots* bil-prezz ta’ Lm7000.

Jidher li f’xi zmien, il-process tal-kawza ta’ bejn Portelli u Debono intilef; il-partijiet tilfu l-interess u ttransigew il-meritu u l-kap tal-ispejjez u ftehmu li l-kawza kellha tigi ceduta. Peress li Portelli baqa’ ma cediex il-kawza, il-Qorti kkancellat l-istess kawza minn fuq il-listi taghha.

L-atturi jghidu li l-konsegwenza tat-terminazzjoni tal-kawza kien li l-*plots* baqghu f’idejn il-konvenuti li, ghalhekk, dawn iridu jonoraw il-ftehim tat-28 ta’ Novembru 1987, u jersqu ghall-pubblikazzjoni tal-att ta’ konvenju ai termini tal-istess ftehim.

L-ewwel Qorti cahdet it-talba tal-atturi wara li qieset li, fil-fatt, il-kawza citazzjoni 111/87 ma ‘ntilfitx’ minn Emanuel Portelli u ghalhek, la darba l-kundizzjoni stipulata fil-ftehim ma avveratx ruhha, l-istess Emanuel Portelli mhux obbligat jersaq ghall-iffirmar tal-konvenju.

L-atturi appellaw mis-sentenza bl-argument ikun li l-kuntratti jridu jigu esegwiti in bona fede, u la darba r-rizultat tal-kancellament tal-kawza kien li l-*plots* baqghu f’idejn il-konvenut, isegwi li avverat ruhha l-kundizzjoni.

Din il-Qorti hasbet fit-tul fuq din il-kwistjoni, u tasal ghall-konkluzjoni li l-atturi appellanti ghandhom ragun. Sinifikattiv hija x-xhieda li ta Dr. Tonio Farrugia, li, milli jidher kien qed jippatrocinja lill-Emanuel Portelli fl-epoka in kwistjoni. Meta l-atturi urew interess li jixtru l-*plots*, Emanuel Portelli, li kien attur fil-kawza li fetah kontra John Debono, seta’ facilment icedi dik il-kawza u jaqbad u jittrasferixxi l-istess *plots* lill-atturi odjerni. B’hekk kien jehles mill-problema li sab ruhu fiha. Peress li hass, pero`, li John Debono “qisu speci ttrikjah”, hass li kellu

jkompli bil-kawza ghas-sodisfazzjon, mohhu mistrieh li jekk jitlef il-kawza, ikun jista’ jghaddi l-art lill-atturi.

Kif kompla jispjega Dr. Farrugia, sussegwentement il-problema li kien hemm li dawk il-*plots* ma setghux jigu zviluppati solvit ruhha, u permess ghall-izvilupp kien seta’ johrog. F’dik ic-cirkostanza s-Sur Portelli rega’ gieh l-interess li jizviluppa l-*plots* u “qal mela jiena ha nkompli sejjer bil-bini ta’ dawn il-*plots,* ma tax kaz iktar ta’ din l-iskrittura.” Dan ikkonfermah il-konvenut (odjern) stess li qal li meta sar jaf li l-arblu kien se jitnehha, biddel fehmtu u ddecieda li jzomm l-art.

Il-konvenut, pero`, ma kellux jitraskura l-iskrittura li kellu mal-atturi. B’dik l-iskrittura huwa ntrabat li jara li jkollu ezitu ghall-kawza li kellu ma’ John Debono, u kellu ghalhekk isegwi l-kawza b’bona fede u jara li tigi deciza. Jekk kien se jittransigi l-kawza ma’ John Debono, kif jidher li sar, kellu jinvolvi lill-atturi fin-negozjati, ghax maghhom kien marbut li jmexxi l-kawza sal-ahhar, sakemm fi kliem iehor, ikun hemm decizjoni definittiva mill-Qorti. Ma kellux jittransigi, u anke jaqbel li jcedi, il-kawza wara dar l-atturi, la darba maghhom intrabat li jinsisti ghall-sentenza fil-kawza li kellu ma’ John Debono. Meta l-konvenut ftiehem mal-atturi li jittrasferilhom l-*plots* jekk jitlef il-kawza li kien fetah kontra John Debono, implicitament intrabat – u hekk trid il-bona fede – li jibqa’ jsegwi l-kawza u jinsisti ghal decizjoni finali; jekk iwaqqaf is-smiegh tal-kawza, ikun qed jagixxi in mala fede u kontra l-ispirtu tal-ftehim li kellu mal-attur.

Kif spjega Dr. Farrugia, meta sar il-ftehim bejn il-partijiet, ma gietx kkonsidrata l-ipotezi li l-kawza tigi ceduta jew li Emanuel Portelli jbiddel fehmtu u jiddeciedi li jzomm l-art: il-hsieb, dak iz-zmien kien li l-kawza kellha titkompla sal-ahhar, u mal-atturi l-konvenut obbliga ruhha li jwassal il-kawza sat-tmiem taghha. Jekk fil-kors tal-kawza nbidlu c-cirkostanzi u/jew il-konvenut biddel fehmtu, ma kellux jagixxi unilateralment, imma kellu jara jistax jilhaq xi ftehim mal-atturi. Kundizzjonijiet ma jistghux jigu interpretati b’mod li jkunu jiddependu ghas-sehh taghhom fuq il-fehma jew fuq il-poteri purament potestattivi ta’ xi parti, u

meta kundizzjoni tehtieg process biex tavvera ruhha, parti wahda ma jistax jostakola, jew sahansitra, iwaqqaf l-iter ta' dak il-process. L-Artikolu 1060(1) tal-Kodici Civili jghid, fil-fatt, li l-kundizzjoni titqies "li sehhet meta d-debitur obbligat taht dik il-kundizzjoni jkun dak li impedixxa li tigri." Hu veru li s-sub-artikolu (2) tal-istess artikolu jghid li dan ma jigrix fil-kaz li l-impediment ikun minhabba fl-ezercizzju ta' jedd legittimu illi ma kienx mahsub fil-ftehim, pero` l-ezercizzju tal-jedd irid ikun sar in bona fede u mhux ghax dak li jkun, "biddilt fehmti u ddecidejt li nzomm l-art." Il-konvenut Emanuel Portelli, attur fil-kawza l-ohra, kellu kull dritt icedi l-kawza li fetah kontra John Debono, pero`, la darba intrabat li jhalli l-kawza tiehu l-kors normali taghha sad-decizjoni finali, ma kellux iwaqqaf dak il-process jekk mhux ghar-ragunijiet oggettivament gustifikabbli li ma rrizultawx f'dan il-kaz.

Il-konvenuti eccepew ukoll li f'kull kaz l-azzjoni attrici hija perenta ghaliex kien imissa tressqet fi zmien tlett xhur minn meta giet terminta l-kawza msemmija. Il-konvenuti ma jindikawx l-artikolu tal-ligi li fuqha qed jibbazaw din is-sottomissjoni pero`, minn dak li gie sottomess waqt it-trattazzjoni orali quddiem din il-Qorti jidher li l-konvenuti qed jibbazaw din is-sottomissjoni fuq l-Artikolu 1357 tal-Kodici Civili, li jqis konvenju validu ghal tlett xhur jekk il-partijiet ma jiftehmux fuq zmien iehor. Dan it-terminu pero`, mhux applikabbli ghal kaz, ghax hawn *non si tratta* minn konvenju, imma l-iskrittura tat-28 ta' Ottubru 1987 torbot lill-partijiet jiffirmaw konvenju f'kaz ta' verifika ta' kundizzjoni sospensiva. Il-ftehim ta' Ottubru 1987 hija weghda li tista' twassal ghall-iffirmar ta' konvenju pero`, mhux konvenju u kwindi d-dekadenza invokat mhux applikabbli.

Peress li l-appell tal-atturi sejjer jigi milqugh, m'hemmx lok li jigi trattat l-appell incidentali tal-konvenuti appellati, bazat fuq il-premessa li t-talbiet attrici gew michuda in prim istanza. Din il-Qorti anzi sejra takolji l-ispejjez tal-kawza ghal fuq l-istess konvenuti appellati.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-appell interpost mill-atturi billi tilqa' l-istess thassar u

tirrevoka s-sentenza tal-ewwel Qorti, u wara li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti, tghaddi biex tilqa' it-talbiet kollha attrici u ghal fini tat-tieni, it-tielet u r-raba' talba, tahtar lin-Nutar Dottor Roland Wadge biex jirredigi l-konvenju, u lil Dr. Anthony Cutajar bhala kuratur biex jipprapprezenta li kull eventwali kontumacja fuq il-konvenju, li ghandu jigi ffirmat fl-edificju ta' dawn il-qrati nhar il-Hamis 22 ta' April 2010 fil-11:00am, jew f'hin u jum alternattivi li din il-Qorti tista' tiffissa wara rikors minn xi parti interessata.
L-ispejjez kollha tal-kawza, inkluz dawk in prim istanza, ghandhom jithallsu mill-konvenuti appellati in solidum.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------